

DAVORIN-JOSIP RUBEŠA*, DAVOR ZIDAR**

Evaluacija primijenjene kineziologije u policiji

Sažetak

Višegodišnjim radom na provedbi znanstveno-istraživačkih i stručnih projekata, definirana je nova disciplina ukupne kineziološke znanosti. Nju je moguće nazvati: primijenjena kineziologija u policiji (policijska kineziologija). Godina 1995. je bila vezana uz početak sustavnog rada na pripremi i provedbi kinezioloških aktivnosti. Tom prilikom su definirane tri skupine radova za potrebe unapređenja i razvoja policijsko-kineziološke prakse. To su: radovi dijagnostičkih procedura, novi modaliteti rada te radovi u cilju promicanja i popularizacije kinezioloških programa u policijskoj djelatnosti. Svi radovi imaju pozitivnu recenziju te su objavljeni u referentnim publikacijama znanstvenih i/ili stručnih skupova ili časopisima policijske struke. Budući da su radovi prezentirani i objavljeni na različitim mjestima, želja autora je da se radovi po definiranim prostorima jedinstveno prikažu zato što bi oni mogli biti poticaj i mogući "vodič" kineziološkim stručnjacima u policiji za daljnje aktivnosti.

Ključne riječi: *nova disciplina kineziološke znanosti, primijenjena kineziologija u policiji, policijska kineziologija, referentni radovi, bibliografija kineziologije.*

UVOD

Dosadašnjom provedbom različitih znanstveno-istraživačkih i razvojnih projekata te, svakako, većim brojem originalnih stručnih radova, potvrđena je jedna od novih disciplina kineziološke znanosti. Nju je moguće nazvati: *primijenjena kineziologija u policiji* ili *policijska kineziologija*, u svrhu unapređenja i razvoja ukupne kineziološke struke u policijskoj djelatnosti.

Poznato je, da na strukturiranje i razvoj novih područja primijenjene kineziologije utječe više činitelja. To su, prije svega, znanstveno-istraživački projekti te svakako veći broj različitih i originalnih stručnih radova, kojima je moguće pojasniti pojedine aspekte kineziološke struke za potrebe policijske djelatnosti. Bilo je to polazište autora ovog rada, za planiranje i provedbu aktivnosti započelih 1995. godine, u suradnji s jednim brojem istraživača i stručnjaka kineziološke i drugih struka. [Opširnije u radu Rubeša, D. J.,

---

* dr. sc. Davorin-Josip Rubeša, profesor visoke škole na Visokoj policijskoj školi MUP-a RH, Zagreb.

** Davor Zidar, viši predavač na Visokoj policijskoj školi MUP-a RH, Zagreb.

Zidar, D. (2006), *Policajska kineziologija – zbornik radova 1995.–2005.* Rad je pohranjen u knjižnici Visoke policijske škole.]

Definirane su tri skupine radova za potrebe policijsko-kineziološke prakse: radovi dijagnostičkih procedura, novi modaliteti rada te radovi u cilju promicanja i popularizacije kinezioloških programa u policijskoj djelatnosti. Svi radovi su bili pisano i usmeno prezentirani na različitim skupovima (seminari, savjetovanja), i u zemlji i izvan nje. Bitno je napomenuti da su svi prezentirani radovi prethodno pozitivno recenzirani te kasnije objavljeni u referentnim publikacijama skupa ili pripadajućim časopisima policijske struke.

Budući da su radovi prezentirani i objavljeni na različitim mjestima, želja autora je da se po definiranim prostorima jedinstveno prikažu.

S velikim poštovanjem se ocjenjuju publikacije kolegica i kolega kineziološke struke u drugim radovima,¹ u kojima je tretirana kineziološka problematika. Radovi su vezani, u pravilu, uz edukacijsku djelatnost u policiji. S obzirom na tematiku koja je tom prilikom prezentirana, ti radovi bi mogli činiti temelj buduće nove podskupine istraživačkih i stručnih radova i projekata primijenjene kineziologije u policijskoj djelatnosti. Isto tako, prema broju završnih te diplomskih radova studenata, novi segment primijenjene kineziologije mogao bi biti: *građevine i oprema za potrebe provedbe kinezioloških programa u policijskim postajama*. Također je bitno naglasiti da su autori ovog rada, uz suradnju stručnjaka iz policijske, psihološke, sociološke i drugih struka, u razdoblju od 1995. godine do danas izradili veći broj stručnih radova za potrebe pojedinih sektora MUP-a RH. Oni nisu publicirani te se ovom prilikom neće navoditi.

Prvi radovi u kojima je *prezentirana ideja o posebnoj disciplini kineziološke znanosti*, prikazana je 1997. godine na međunarodnom kongresu *First Sport and Physical Education Congress of Macedonia*: Rubeša, D. J. (1997), *Policajska kineziologija kao posebna znanstvena disciplina kineziološke znanosti i njezin utjecaj na strukturiranje kineziološke policijske prakse u MUP-u RH*, Zbornik radova, Skopje, 17.–18. 10. 1997. UDK: 796. ISSN: 0350-3836, 208.-210. i Zidar, D. (1997), *Potreba planiranja i provedbe kompenzacijskih kinezioloških programa za policijske djelatnike MUP-a RH*, Zbornik radova, Skopje, 17.–18. 10. 1997. UDK: 796. ISSN: 0350-3836, 160.-162. Tom su prilikom autori prezentiranih radova dobili opću podršku svih prisutnih kinezioloških i drugih stručnjaka kongresa za daljnje aktivnosti u tom području rada.

Iste godine dr. sc. Davorin-Josip Rubeša objavljuje monografiju pod naslovom *Policajska kineziologija – znanost i praksa*, u izdanju MUP-a RH (UDK: 796. 012-351.74, ISBN: 953-161-079-7). U knjizi autor otvara problematiku primijenjene kineziologije te pojašnjava neke bitnosti vezane uz provedbu programa, kako za policijske službenike (temeljni kineziološki programi) tako i članove njihovih obitelji (kompenzacijski kineziološki programi). O radovima koji su objavljeni i izrađeni u razdoblju od 1995. do danas govorimo u sljedećem poglavlju.

---

¹ Kosanović, B., Štorga, T., Pleša-Bosnar, V., Jozić, M., Mendeš, M., Behin, Z., Malčić, B., Kernc, G., Miklečić, D., Tišma, V., Burić, M., Pavelić, I.

1. PREGLED RADOVA PO PRIPADAJUĆIM SKUPINAMA

1.1. Radovi dijagnostičkih procedura

Radovi iz ove skupine imaju veliki značaj za unapređenje i razvoj kineziološke struke u policijskoj djelatnosti. Mogu se objasniti iz više aspekata. Prije svega, istraživanja se provode radi utvrđivanja nekih pojava ili događanja u manjim ili većim skupinama do cijele populacije policijskog entiteta. Temeljem dobivenih rezultata moguće je predlagati čitav niz mjera kako bi se pojave ili događanja mogli suzbiti ili unapređivati. Nadalje, poznato je da se rezultati ove skupine radova vrlo često koriste i za definiranje hipoteza nekog novog kineziološkog tretmana. U takvim okolnostima, brižljivo se definiraju sve potrebitosti koje se usklađuju sa "strogim metodološkim zadatostima kinezioloških istraživanja". Prije definiranja hipoteza, provode se tzv. pilot-ispitivanja, kojima je svrha provjeriti mjerne instrumente za provedbu željenog kineziološkog postupka.

Pridržavajući se toga, testiranja se provode (u pravilu) na manjim skupinama ispitivanja kako bi se utvrdile metrijske karakteristike testova (posebno onih koji su novi i konstruirani za potrebu neke dijagnostičke procedure). Nadalje, vrlo često autori rada su dobivene rezultate istraživanja usmeno prezentirali na različitim skupovima ili radnim sastancima policijskih službenika i/ili djelatnika u MUP-u RH i šire. Na taj način su u neposrednom kontaktu s prisutnima podizali zainteresiranost za novu disciplinu kineziološke znanosti kao i način provedbe različitih kinezioloških programa u MUP-u RH. Konačno, impozantan je broj diplomskih i završnih radova studenata kriminalistike (s temama iz različitih dijagnostičkih procedura) kojima su autori rada bili predavači i mentori. Na taj dio aktivnosti, autori rada su posebno ponosni (više o tome u Zborniku radova).

Prikazuju se objavljeni radovi iz ove skupine, kako slijedi:

1. Rubeša, D. J. (1997). *Doživljavanje rada i pojava umora kod djelatnika temeljne policije MUP-a RH te potreba njegovog uklanjanja provedbom različitih kinezioloških programa*. Policija i sigurnost, 7(1-2), 27.-35.

2. Rubeša, D. J., Zidar, D., Pleša-Bosnar, V., Ribičić, G. (1999). *Utjecaj profesionalnog posla na kvalitetu obiteljskog života policijskih službenika*. Policija i sigurnost, 12(4-6), 229.-241.

3. Zidar, D., Ribičić, G. (2003). *Plivanje kao jedno od monostrukturnih kinezioloških znanja u funkciji obnašanja profesionalnog posla policijskih službenika*. 4. Dnevi varstvoslovja. Bled, 5.–7. 6. 2003. Zbornik prispevkov. CD-ISBN: 961-6230-39-5. 5 stranica.²

4. Rubeša, D. J., Zidar, D., Ribičić, G., (2003). *Pes planus (ravno stopalo) kao jedan od negativnih utjecajnih čimbenika na stabilnost lokomotornog statusa policijskih službenika*. Policija i sigurnost, 12(1-3), 35.-42.

5. Rubeša, D. J., Zidar, D. (2005). *Pasivni način provedbe godišnjeg odmora policijskih službenika temeljne policije – paradigma ili paradoks*. 6. Dnevi varstvoslovja. Bled, 2.–4. 6. 2005. Zbornik prispevkov. CD-ISBN: 961-6230-50-6. 6 stranica.

---

² dr. sc. D. J. Rubeša i mr. B. Zorec su 2003. godine utemeljili varstvoslovno – kineziološku sekciju u slovenskim dnevima varstvoslovja, koju su na Bledu uspješno vodili do 2009. godine.

6. Rubeša, D. J., Zidar, D. (2006). *Interesi, mišljenja i stavovi policijskih službenika o provedbi obiteljskog aktivnog odmora u zimskim uvjetima*. 7. Dnevi varstvoslovja. Bled, 1.–3. 6. 2006. *Zbornik prispevkov*. ISBN: 961-6230-57-3, 82.-88.

7. Rubeša, D. J., Zidar, D., Ribičić, G. (2006). *Pes planus kao jedan od ograničavajućih čimbenika lokomotornog statusa kod djece srednjoškolske dobi za izbor u poziv policijske struke*. Novi Sad, 7.–8. 12. 2006. *Zbornik radova interdisciplinarnе naučne konferencije*. ISBN: 86-80231-49-5, 201.-206.

8. Rubeša, D. J., Zidar, D. (2008). *Neki pokazatelji generiranja metaboličkog sindroma policijskih službenika*. *Policija i sigurnost*, 17(3-4), 152.-158.

9. Zidar, D., Rubeša, D. J. (2011). *Mišljenja djece šestih razreda osnovnoškolskog obrazovanja o policajcima*. 4. posebno usmjereni kineziološki simpozij: Individualizacija u kineziološkoj edukaciji. Zagreb, 11. i 12. 11. 2011. *Zbornik radova*. ISBN: 978-953-7210-37-3. 6 stranica.

1.2. Novi modaliteti rada

Radovi iz skupine novih modaliteta rada imaju posebnu vrijednost. To je onaj tip kinezioloških radova kojima je moguće izravno utjecati na unapređenje provedbe kinezioloških aktivnosti i programa u praksi. Razlog je što se uz dobivene rezultate (utvrđivanje vrijednosti) prikazuju bitnosti ukupne organizacije rada kao i metodički postupci (temelji kineziološke propedeutike) za njihovu provedbu.

Posebnu vrijednost, u skupini ovih radova imaju razvojni projekti. Povezivanjem različitih područja djelatnosti (zdravstvo, pravo, graditeljstvo, psihologija, sociologija, kineziologija itd.) iskazuju se interdisciplinarna rješenja u tretiranoj problematici projekta. Istovremeno se posebno iskazuju sve značajke za njihovu inauguraciju u praksu (organizacijski aspekti rada, materijalno-financijske zahtjevnosti, kadrovske i metodičke bitnosti u provedbi kinezioloških programa). To je istovremeno najsloženiji i najzahtjevniji proces u razvijanju kineziološke struke u policijskoj djelatnosti. Prikazuju se radovi kako slijedi.

Razvojni projekti:

1. (2000). *Programska, materijalna i kadrovska osnova Odmarališta MUP-a RH u Valbandonu za provedbu zdravstveno-preventivnih, sportskih, sportsko-rekreacijskih i drugih kinezioloških programa za potrebe policijskih službenika*. Voditelj projekta dr. sc. Davorin-Josip Rubeša. Zagreb: MUP RH.

2. (2001). *Profesionalni trening policijskih službenika temeljne policije*. Voditelj projekta dr. sc. Davorin-Josip Rubeša. Zagreb: MUP RH.

3. (2002). *Kineziološki programi u funkciji psihosomatske stabilnosti policijskih službenika – vodiča službenih pasa*. Voditelj projekta dr. sc. Davorin-Josip Rubeša. Zagreb: MUP RH.

Novi modaliteti rada:

1. Rubeša, D. J., Zidar, D., Vukosav, J. (1999). *Provjera vrijednosti jednog hipotetičkog modela kineziološkog tretmana ovlaštenih službenih osoba MUP-a RH*. *Policija i sigurnost*, 8(1-2), 26.-38.

2. Rubeša, D. J., Zidar, D., Vukosav, J. (2000). *Utjecaj različite tjedne učestalosti trčanja na promjenu funkcionalnih sposobnosti policajaca*. *Policija i sigurnost*, 9(3-6), 160.-165.

3. Rubeša, D. J., Zidar, D. (2003). *Novi model profesionalnog treninga policijskih službenika temeljne policije MUP-a RH*. 4. Dnevi varstvoslovja. Bled, 5.–7. 6. 2003. Zbornik prispevkov. CD-ISBN: 961-6230-39-5. 5 stranica.

4. Zidar, D., Ribičić, G. (2004). *Modeliranje programa kondicijske pripreme u funkciji unapređenja tjelesnog stanja policijskih službenika – vođiča službenih pasa*. 5. Dnevi varstvoslovja. Bled, 3.–5. 6. 2004. Zbornik prispevkov. ISBN: 961-6230-45-x, 807.-815.

5. Zidar, D., Grabušić, R. (2005). *Priprema i provedba sportskog kampa za djecu policijskih službenika*. 6. Dnevi varstvoslovja. Bled, 2.–4. 6. 2005. Zbornik prispevkov. CD-ISBN: 961-6230-50-6. 3 stranice.

6. Zidar, D., Ribičić, G. (2005). *Kompenzacijski kineziološki programi u policijskoj djelatnosti*. 6. Dnevi varstvoslovja. Bled, 2.–4. 6. 2005. Zbornik prispevkov. CD-ISBN: 961-6230-50-6. 3 stranice.

7. Rubeša, D. J., Zidar, D., Franc, Z. (2006). *Motorički poligon i drugi kineziološki sadržaji kao poticaj novom načinu druženja djece i njihovih obitelji*. Novi Sad, 7. i 8. 12. 2006. Zbornik radova interdisciplinarne naučne konferencije. ISBN: 86-80231-49-5, 357.-362.

1.3. Radovi u cilju promicanja i popularizacije kinezioloških programa u policiji

Jedna od nezaobilaznih aktivnosti za prihvaćanje i provedbu različitih kinezioloških programa u praksi je promicanje i popularizacija kinezioloških aktivnosti. Razumijevanje programa kao i svih njenih bitnih metodičkih obilježja može biti presudno za stvarno uključivanje sudionika u njihovu provedbu, perzistenciju u programima kao i postizanje željenih kinezioloških učinaka. Radovima, koji se prikazuju u ovoj skupini, nastoji se povećati zainteresiranost sudionika za kineziološku problematiku. Ovoj skupini pripadaju sljedeći radovi:

1. Rubeša, D. J., Pejčić, Z. (1995). *Postupak homogenizacije sudionika programa opće tjelesne pripreme djelatnika MUP-a RH metodom skupnog rangiranja*. *Policija i sigurnost*, 4(3), 217.-220.

2. Rubeša, D. J. (1995). *Hipotetički model kinezioloških (športskih) programa u temeljnoj policiji MUP-a RH*. *Policija i sigurnost*, 4(5-6), 367.-375.

3. Rubeša, D. J. (1996). *Utvrđivanje inicijalnog stanja sudionika tjelesnog vježbanja metodom funkcionalne dijagnostike*. *Policija i sigurnost*, 5(1), 59.-64.

4. Zidar, D., Ribičić, G. (2002). *"Swimming workshop" u policijskim postajama*. 7. hrvatsko savjetovanje o obuci neplivača. Split, 17.–19. 10. 2002. Zbornik radova, 31(1), 62. ISSN: 1332-1854.

5. Rubeša, D. J. (2005). *Edukacija pomoćnog kineziološkog kadra u policijskoj djelatnosti – želja struke i/ili potreba?* 6. Dnevi varstvoslovja. Bled, 2.–4. 6. 2005. Zbornik prispevkov. CD-ISBN: 961-6230-50-6. 4 stranice.

6. Ribičić, G., Gudec, E. (2005). *"Wellbeing program" u policijskim postajama za obitelji policijskih službenika*. 6. Dnevi varstvoslovja.. Bled, 2.–4. 6. 2005. Zbornik prispevkov. CD-ISBN: 961-6230-50-6. 3 stranice.

7. Rubeša, D. J., Zorec, B., Zidar, D. (2006). *Priprema i provedba kompenzacijskih kinezioloških programa u sindikalnoj djelatnosti kao bitan segment općeg kineziološkog modela MUP-a RH*. 7. Dnevi varstvoslovja. Bled, 1.–3. 6. 2006. Zbornik prispevkov. ISBN: 961-6230-57-3, 89.-93.

8. Zidar, D., Samardžić, D. (2007). *Ekstremni sportovi u policijsko-kineziološkoj praksi*. 8. Dnevi varstvoslovja. Bled, 30. 5.–1. 6. 2007. Zbornik prispevkov. CD-ISBN: 978-961-6230-63-6, 7 stranica.

9. Zidar, D. (1999). *Kolegij za kineziološka istraživanja u MUP-u RH*. Policijska i sigurnost, 8(1-2), 158.

1.4. Ostali radovi

Brojni su razlozi o kojima ovisi okončanje nekog članka ili projekta u cijelosti. Autori rada, s velikim ponosom prikazuju one radove koji su završeni ali nisu publicirani, kao i projekte koji nisu realizirani u cijelosti. Budući da je tematika projekata originalna i postojana, moguće ih je i dalje razvijati. Prikazuju se radovi (članci) i projekti kako slijedi.

Pregled završenih ali neobjavljenih radova (članaka):

1. Rubeša, D. J., Zidar, D. *Strukturiranje malih operativnih skupina metodom skupnog rangiranja rezultata nekih tipičnih somatskih obilježja i kinezioloških znanja policajaca*.

2. Rubeša, D. J., Zidar, D., Vukosav, J., Zadro, Z., Ražov-Radas, M. *Metrijske karakteristike "mini baterije testova" za procjenu somatskog statusa policijskih službenika*.

3. Zidar, D., Rubeša, D. J. *Kompenzacijski kineziološki programi za obitelji policijskih službenika provedivih u vrijeme ljetnih godišnjih odmora*.

Pregled nezavršenih projekata:

1. Rubeša, D. J., Zidar, D.: *Neki utjecajni čimbenici na stabilizaciju međuljudskih odnosa interventne policije*.

2. Rubeša, D. J., Zidar, D.: *Bicikl u funkciji poslova i zadaća pozornice*.

3. Zidar, D., Rubeša, D. J.: *Pojava mobinga u policijskoj djelatnosti – da ili ne?*

4. Rubeša, D. J., Zidar, D.: *Neki pokazatelji somatskog statusa policijskih službenika starije životne dobi provedbom biokemijske analize krvi*.

5. Zidar, D., Rubeša, D. J.: *Kvaliteta ishrane policijskih službenika u funkciji prevencije generiranja metaboličkog sindroma*.

2. UMJESTO ZAKLJUČKA

Bez obzira na brojne poteškoće koje su bile prisutne u razdoblju strukturiranja primijenjene kineziologije u policiji (policijske kineziologije) kao i u prezentaciji rezultata na različitim mjestima i razinama skupova, autori rada ocjenjuju sve dosadašnje aktivnosti osobnim uspjehom. To iz razloga što jedan broj radova ima, prije svega, svoju znanstvenu a potom i stručnu vrijednost u području kineziologije. Iz pregleda radova moguće je uočiti i usmjerenje budućeg istraživačkog i operativnog rada za potrebe unapređenja i razvoja policijsko-kineziološke prakse u MUP-u RH. Autori rada se nadaju da bi ti radovi mogli

biti poticaj i mogući "vodič" kineziološkim stručnjacima u policiji za daljnje aktivnosti. Svakako, sve to na dobrobit svakom policijskom službeniku, članovima njegove obitelji i policije u cijelosti.

LITERATURA

1. Ciliga, D. (2002). *Programiranje rada u području kineziterapije*. Zbornik radova ljetne škole kineziologa. Zagreb: Zbor pedagoga sporta Hrvatske.
2. Dibitz, D. (1993). *Wohnung und Mitte*. Marktoberdorf: W. Dasch PD.
3. Heimer, S., Matković, B. (1993). *Sportska fiziologija*. Priručnik za sportske trenere. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu.
4. Kosanović, B. (1988). *Samoobrana*. Zagreb: MUP RH.
5. Medved, R. (1987). *Sportska medicina*. Zagreb: JUMENA.
6. Mešovsek, M. (1992). *Prijedlog modela za kinetičku analizu gibanja sportaša*. Zagreb: Kineziologija.
7. Mišigoj-Duraković, M. (2008). *Kin antropologija – biološki aspekti tjelesnog vježbanja*. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
8. Mraković, M. (1994). *Uvod u sistematsku kineziologiju*. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu.

Summary _____

Davorin-Josip Rubeša, Davor Zidar

Evaluation of Applied Kinesiology in the Police Force

Multi-annual work on the implementation of scientific research and professional projects, defined a new discipline of kinesiology. It can be called: applied kinesiology in the police force (police kinesiology). The year 1995 saw the beginning of systematic work on the preparation and implementation of activities. Three groups of papers for the purposes of improvement and development of police kinesiology practice have been defined. These are: papers on diagnostic procedures, new modalities of work, and papers with the goal of promoting kinesiology programs in police work. All the papers have positive reviews and have been published in reference publications of scientific and/or professional conferences or in police journals. Since the papers have been presented and published separately, the authors wish for them to be presented jointly. This is because they could be an incentive and a possible "guide" for further activities for kinesiology experts in the police force.

Key words: new discipline of kinesiology, applied kinesiology in the police force, police kinesiology, reference papers, bibliography of kinesiology.